

SNA – Slovenský národný aeroklub (história 1945 – 1950)

Nastáva obdobie, kedy začínajú prevládať bezmenné fotografie pred písaným slovom a to nielen na Slovensku. Skončili i poslední amatérski parašutistickí historici ale ešte stále je čas osloviť „starších“ veteránov v kluboch, aby sa podelili o spomenky. V článku sa pokusím o doplnenie informácií k SNA s dôrazom na parašutizmus. Prakticky doplniť nestora – historika slovenského parašutizmu Emila Tencera. V dobe jeho písania „Dejín parašutizmu na Slovensku I. (2000) sa internet na Slovensku len rozbiehal, na druhej strane vlastnil bohatý archív a bola ešte možnosť vypočítať posledných žijúcich pamätníkov. Takže,... V júni 1945 sa rozbehli prípravné práce na založení SNA (Ferdinand Trebichavský¹). V auguste 1945 je v bratislavskom hoteli Carlton založený SNA. Mal tri odbory – motorový, bezmotorový a aeromodelársky. Prvým predsedom SNA sa stal Kornel Filo², neskôr ho nahradil J. Gonda³. Sídлом SNA bola Štúrova ul. č. 2 v Bratislave (*dnes budova Generálnej prokuratúry SR*). Leteckú atmosféru Bratislavy a SNA roku 1946 približuje Milo Komínek⁴. Paraodbor vzniká 1. 6. 1947 (predseda J. Trávniček⁵, podpredseda L. Vašečka⁶) a 23. 8. 1947 sú uskutočnené v Bratislave prvé športové zoskoky pod vedením Ladislava Vašečku (22 parašutistov napr. V. Hlôška). V apríli 1948 prebehne kurz pre pomocných inštruktorov parašutizmu v Baťovanoch (Partizánske). Účastníkmi kurzu boli hlavne ex slovenskí padákoví strelci a príslušníci 2. čs. pdb. Hnacím motorom slovenského športového parašutizmu sú v období 1947 – 49 L. Vašečka a V. Ilanovský. Vašečka zabezpečí obmenu nemeckých padákov RZ-20 za VJ-1 z dielne V. Maděru, už i so záložným padákom. (*Nemecké padáky RZ-20 zo skladu v Nitre skončia nakoniec v Izraeli,...*). Na legislatíve športového parašutizmu sa podieľa po ukončení činnosti leteckého odboru Povereníctva dopravy i Veliteľstvo 4. leteckej oblasti (VLO 4) a ÚV SNA. Jej predstavitelia C. Debnár, pplk. J. Trnka⁷, škpt. J. Meško⁸ a ďalší. Parašutisti skáču obvykle z výšky 300 – 600 m z lietadiel Ju – 34, Fieseler Storch Fi-156, DC-3 (OK-VDZ, OK-WAK). Kapitola začiatkov športového parašutizmu pod krídlami SNA končí po celoštátnej zlučovacej konferencii v Prahe pod JTO Sokol. 1.12. 1949 sa objavuje na Slovensku Vladimír Hlôška, zamestnanec ÚV Sokola, mení sa charakter výcviku zo športového na branný a predsedovia SNA na rôznych stupňoch sa stávajú veliteľmi. Ale to už je ďalšia kapitola,...

Vladimír GAJDOŠ, KVVV Plzeň

¹Ing. Ferdinand TREBICHAŤSKÝ, letecký historik, autor odborných kníh s dopravnou problematikou (1942 – Letecká príručka pre bezmotorové lietanie,.....1981 - Letecká doprava včera dnes a zajtra). Počas I. Slovenskej republiky riaditeľ štátneho civilného letiska v Bratislave – Vajnorochoch. V 2/1947 odvolaný z funkcie vrchného riaditeľa ČSA,...

²Ing. Kornel FILO (3.3.1901 Tuchyňa – 29.1.1980 Paríž), absolvent VUT Brno, ČVUT Praha. 1945 - 1948 poslanec za Demokratickú stranu, v roku 1948 emigroval do zahraničia

³Miloslav „Milo“ KOMÍNEK (1926 – 2010), český letecký akrobat – 1280 nalietaných hodín, 382 zoskokov pri leteckých exhibíciách, politický väzeň, emigrant. Letecké vystúpenie v Bratislave v roku 1946 ako: „Pomoc zničeným oblastiam východného Slovenska“, bližšie kapitola 12 – Pod podvozkom letadla, kniha: „I pod oblohou je peklo“ (1991)

⁴Prof. Ing. Ján Gonda DrSc. (13.11.1905 B. Štiavnica – 16.7.1993 Bratislava), vysokoškolský profesor 1940 – 1971, 1948 – 1953 rektor SVŠT Bratislava, poslanec za KSS,...

⁵Dr. Ing. Ján TRÁVNIČEK, prvý predseda paraodboru SNA Bratislava, športový letec, bývalý „baľovec“, zamestnaný v Lučobných a farmaceutických závodoch – Bratislava, v roku 1948 emigroval, predsedom sa na krátku dobu stal L. Vašečka. Závodov vlastnili i trojmiestny Sokol M-1C (OK-DHX)

⁶Ladislav VAŠEČKA (23.3.1924 Holíč – 15.12.1999 Bratislava), ex slovenský padákový strelec, skáče v 7/1946 na leteckom dni v Nitre s V. Ilanovským a M. Muzikom. Po emigrácii J. Trávnička krátko predsedom paraodboru SNA. Od roku 1949 (nesúhlas s JTO Sokol alebo V. Hlôškom?) sa venoval lietaniu, neskôr ako dopravný pilot

⁷Julius TRNKA , plk. (29.9.1910 Zvolen – 24.6.1989 Bratislava), v 8/1944 preletel na ruskú stranu z letiska Išla (*dnes Prešov – Nižná Šebastová*), letecký dôstojník na štábe 1. ČSAZ. V rokoch 1946 – 1948 veliteľ VLO 4, miestopredseda AK Bratislava, k 30.9.1958 prepustený do zálohy, rehabilitovaný v roku 1992

⁸Juraj MEŠKO, pplk. in memoriam (24.4.1915 Turja Remety/Ukrajina – 5.6.1985 Trenčín), ex veliteľ Padákovvej školy, vedúci branného referátu VLO 4